

Лесьний Віталій Андрійович

студент гр. ФМСм-21, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Крисовата К. В.

СВІТОВИЙ ДОСВІД МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ РЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

У різних країнах світу існують окремі загрози митній безпеці. В одних країнах загрозою є контрабанда наркотиків і зброї, нелегальна міграція (як соціально небезпечна, так і сприяюча терористичній загрозі), а в інших – так звана економічна або «товарна» контрабанда (фактичне ухилення від сплати податків). Крім того, загрозою митній безпеці деяких країн світу може бути незаконне переміщення через митний кордон контрафактної продукції, товарів, що підлягають оподаткуванню акцизом (особливо сигарет і автомобілів), грошових і культурних цінностей.

Зазвичай, у більшості країн світу митною безпекою займаються не лише митні органи, а й деякі інші державні та правоохоронні органи. У кожній країні ступінь відповідальності за митну безпеку суб'єкта митної безпеки визначається державою, виходячи з різних економічних, політичних та міжнародних факторів. У кожній конкретній країні суб'єкти забезпечення митної безпеки мають різне правове положення. Його правосуб'єктність конфігурується відповідно до завдань, покладених на ці органи, та виконуваних ними функцій.

Організаційну структуру митної системи Польщі становлять Департамент акцизного та митного податку, Департамент митної служби, Департамент митної політики, Департамент митного й акцизного контролю, що є структурними елементами Міністерства фінансів Республіки Польща. До завдань Митної служби Республіки Польща входить реалізація державної митної політики, а також виконання інших завдань, а саме: контроль за дотриманням митного законодавства, а також інших нормативно-правових актів, пов'язаних з переміщенням товарів через кордон; стягнення митних зборів та інших платежів, пов'язаних з переміщенням товарів; фіскальний контроль, стягнення спеціальних податків; співробітництво в реалізації спільної європейської політики; Ведення статистики внутрішньої торгівлі між країнами-членами ЄС; запобігання незаконному вивезенню культурних цінностей.

У Німеччині з 1 січня 2016 року була введена нова модель митного адміністрування, яку очолює Generallzolldirektion як вищий федеральний орган. З метою забезпечення митної безпеки федеральний закон накладає на німецькі митні органи широкі повноваження. Крім стягнення митних платежів та контролю за переміщенням товарів через кордон, до повноважень митних органів входить боротьба з контрабандою наркотиків, тютюну та алкоголю, зброї та боєприпасів, а також недопущення фінансування та припинення фінансування тероризму.

Багато органів влади в Сполучених Штатах займаються питаннями митної безпеки, але після терористичних атак 11 вересня 2001 року уряд зосередився на захисті американського народу від терористичних атак на кордоні. Саме тому більшість служб та організацій, які забезпечують митну безпеку, входять до складу Міністерства внутрішньої безпеки США, основними завданнями якого є запобігання тероризму, безпека кордонів, управління імміграцією, координаційні агентства в надзвичайних ситуаціях тощо.

У США основною функцією суб'єктів забезпечення митної безпеки є правоохоронна, основним завданням – захист громадян від зовнішніх протиправних дій, а основною ціллю є забезпечення безпеки громадян [1].

Також у сучасних умовах Важливе значення має діяльність Всесвітньої митної організації у сфері митної безпеки, формування стандартів митної діяльності та впровадження сучасних методів митного контролю, оскільки зі зростанням взаємозалежності країн та посиленням економічних зв'язків між ними митниця процес безпеки стає складнішим.

Проведений аналіз дозволив дійти деяких висновків та узагальнень. У провідних країнах світу правоохоронні та митні органи виконують такі основні функції у сфері забезпечення митної безпеки: фіскальну, безпекову (правоохоронну), інформаційну.

Наступним фактором, який необхідно враховувати при побудові моделі митної безпеки, можна назвати організаційним, враховуючи необхідність прогнозування найбільш ефективної та ефективної організаційної структури суб'єктів безпеки, у тому числі взаємовідносин між ними, зміст і характер яких будуть формуватися. на основі перспективного світового досвіду України та особливостей функціонування системи митної безпеки в Україні.

З огляду на те, що рівень зовнішніх загроз на сьогодні для наших громадян є високим, роботу правоохоронних і митних органів України, які відповідають за забезпечення митної безпеки країни, необхідно зосередити саме на безпековій функції.

Окрім того, необхідним є розширення повноважень щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності митними органами й уніфікація митного та кримінального процесуального законодавства України в частині, про забезпечення дієвих механізмів здійснення митними органами оперативно-розшукових заходів щодо злочинів, ознаки яких можуть бути виявлені під час митного контролю.

Пріоритетними напрямками митної безпеки відповідно до світових тенденцій розвитку митниці мають бути [2]:

- удосконалення митного регулювання як ефективного інструменту митної політики та забезпечення митної безпеки;
- забезпечити цілісність доходів Державного бюджету шляхом контролю за дотриманням митного законодавства України на основі методів післяаудиту митниці та обміну інформацією з іншими країнами про комерційні операції та іншими контролюючими органами всередині країни щодо збору податки;

– продовження курсу на лібералізацію державної регуляторної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням економічних інтересів на основі використання податкових коштів для підтримки національних товаровиробників, розбудови інституційної інфраструктури для стимулювання експорту та активізації механізмів СОТ для захисту національної економіки;

– посилити митний контроль товарів, що перетинають митний кордон України, з метою запобігання порушенням митних правил та ухилення від сплати податків шляхом покращення технічного забезпечення в пунктах пропуску;

Із формуванням ринкових відносин митна політика поступово стає інструментом і засобом вирішення внутрішніх економічних проблем: вона покликана стимулювати всебічний розвиток національної економіки, надавати їй нового імпульсу, захищати її від стихій. руйнівний вплив. Вплив Європейської спільноти в Україні з кожним роком зростає.

Основними характеристиками міждержавного комерційного конфлікту є симетричність сторін; взаємне запровадження санкційних прав; наявність прихованих політичних та економічних мотивів; відчутна шкода для обох сторін конфлікту та світової економіки; наявність ліквідаційних перспектив. Потенціал розв'язання конфлікту полягає в рівні взаємних поступок його сторін, за відсутності яких існує загроза переростання на арену справжньої торгової війни, що завдасть значних втрат як сторонам конфлікту, так і сторонам конфлікту. світова економіка в цілому.

Розглядаючи проблему відновлення національних економічних інтересів у випадках комерційних конфліктів в експортно-імпортних операціях при ефективному використанні економічної дипломатії для подолання конфлікту інтересів, слід згадати про небезпечну практику використання комерційних інструментів як окремих країн, так і їх регіональних об'єднань: економічний вплив на конкурентів.

У галузевому розрізі та у складі груп основних продуктів експортно-імпортних операцій предметом торговельних суперечок за час існування ГАТТ-СОТ періодично є: бензин та нафтопродукти; металеві вироби та окремі види гарячекатаних сталевих виробів; напівпровідники та окремі види комп'ютерної техніки; свіже та заморожене м'ясо та м'ясні продукти; риба, креветки та інші молюски та продукти з них; кавові зерна та алкогольні напої; текстильні вироби, одяг, взуття; фармацевтична та агрохімічна продукція; порушення авторських прав та інтелектуальної власності.

За останні 15 років найбільша кількість протиріч спостерігається в торгівлі металургійною продукцією та гарячекатаною сталевією продукцією. Наступними за кількістю скарг, товарними групами, є сільськогосподарська та текстильна продукція. Згідно з оглядом СОТ щодо режиму ліцензування імпорту, основними темами, які обговорювались у заявці на отримання ліцензії, були такі групи товарів, як транспортні засоби, сільськогосподарська продукція, взуття, іграшки, сталь, залізна руда та мідь, а також режими ліцензування загалом [2].

Не можна залишити поза увагою економічні відносини між США та Китаєм, тому що торговельно-економічні відносини між ними послуговували основою

глобального економічного зростання протягом останніх двох десятиліть, а їх погіршення може істотно вплинути на динаміку світової економіки. Нині ці відносини дали тріщину з ініціативи США. Слід зауважити, що претензії США до Китаю виправдані: з 2003 р. Китай є членом СОТ з багатьма преференціями як країна на той час бідна, але яка хоче розвиватися, і світове суспільство пішло назустріч. Китай максимально використав їх і перетворився в одного з лідерів світової економіки. А тому сьогодні слід переглянути дещо у відносинах не тільки Китаю зі США, але й з іншими країнами. Основним, фактором що зумовив США звернутися до перегляду торговельних відносин з КНР – надмірний дефіцит торговельного балансу США з ним – 375 млрд дол. США у 2017 р. Невдоволення США пояснюється такими причинами [3]:

- завищеним середньозваженим митом Китаю: для довідки (2017 р.): середньозважене мито США: загальний рівень – 3,3%; аграрний сектор – 5,2%; неаграрний сектор – 3,2%; автомобілі – 2,5. Китай відповідно: 9,9%; 15,5; 9,0 та 25,0%;

- несанкціонованим використанням інтелектуальної власності США та інших країн (за оцінками Комісії з крадіжок інтелектуальної власності, втрати американської економіки від вкрадених технологій оцінюються у 300 млрд дол. США, де частка Китаю становить від 50% (150 млрд) до 80% (240 млрд) цих втрат) [2];

- утриманням низького курсу юаня відносно долара;

- поширеною державною підтримкою національних виробників та інвесторів, так як більшість великих компаній Китаю належать державі.

Загалом, заходи, які втілюються китайською владою, дають певні можливості для маневру китайським виробникам, оскільки 93% китайських компаній, згідно з опитуванням Baker McKenzie, мають наміри скоригувати ланцюги поставок задля уникнення тарифних обмежень. Крім того, враховуючи ємність локального ринку Китаю та жорстку модель управління державою, є підстави вважати, що технологічне протистояння з США у близькій перспективі не завершиться.

Слід зазначити, що зниження темпів приросту ВВП США та Китаю не слід розглядати як виключно наслідок торговельного протистояння держав. Наданий Міжнародним валютним фондом прогноз свідчить про сповільнення економічного зростання держав безвідносно до їх конфлікту.

Хоча сповільнення економічного зростання не можна чітко асоціювати із зовнішньоторговельним конфліктом держав, його ескалація, безумовно, збільшить їх матеріальні втрати та вплине на стан світової економіки. Така ситуація свідчить на користь перспектив урегулювання конфлікту та досягнення певного компромісу у вигляді взаємоприйнятних умов зовнішньої торгівлі. Про прагнення сторін знизити рівень міждержавної торговельної напруги свідчить початок у січні 2019 р. перемовин щодо послаблення торговельного конфлікту та досягнення нової торговельної угоди між США та Китаєм. Звичайно, це може виявитися не останньою спробою врегулювання ситуації, адже вирішення конфлікту вимагатиме від обох його сторін обопільних поступок.

У зв'язку з відсутністю системного та цілісного підходу до реалізації митної політики, доцільне подальше вдосконалення нормативно-правової бази як ефективного інституціонального механізму регулювання митної системи, а саме: концептуальне визначення складових митної безпеки та розробка механізму її забезпечення.

Список використаних джерел:

1. Неліпович О. В. Особливості застосування автоматизованих систем управління митними ризиками: європейський досвід. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 177-182.

2. Дьяченко О. В., Вишинська Т. Л., Литвин С. М. Митний контроль як один із засобів виявлення правопорушень у сфері митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2016. № 2. Т. 1. С. 218-227.

3. Разумова О. Поняття митної безпеки в контексті забезпечення національної безпеки України. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 3. С. 165-168.